

ที่ มท ๐๐๑๘๙ว ๘๕๕๗

ถึง ที่ทำการปกครองอำเภอ ทุกอำเภอ

ด้วยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาขอหารือกรมการปกครอง กรณีผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้อยู่บ้านที่ได้รับเลือกเป็นผู้อยู่บ้าน แต่ต่อมาระหว่างการเสนอออกคำสั่งแต่งตั้งเป็นผู้อยู่บ้านให้นายอำเภอลงนามได้ถูกจับกุมในความผิดฐานร่วมกันจำหน่ายยาเสพติดให้โทษประเภท (ยาไอซ์หรือเมทแอมเฟตามีน) เป็นเหตุให้เป็นผู้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามของผู้อยู่บ้าน ตามมาตรา ๑๒ (๘) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ จึงขอหารือกรมการปกครองเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติกรณีดังกล่าว

จังหวัดมุกดาหาร จึงขอส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครองตอบข้อหารือของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กรณีดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้อยู่บ้าน มาเพื่อทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ที่ทำการปกครองจังหวัด

กลุ่มงานปกครอง

โทร ๐ ๔๒๖๑ ๑๔๐๓ , ๐ ๔๒๖๑ ๑๘๑๗

ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๕๐๗/๖๐

ถึง ที่ทำการปกครองจังหวัด ทุกจังหวัด (ยกเว้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

ด้วยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาขอหารือกรรมการปกครอง กรณีผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้อยู่บ้านที่ได้รับเลือกเป็นผู้อยู่บ้าน แต่ต่อมาระหว่างการเสนอออกคำสั่งแต่งตั้งเป็นผู้อยู่บ้านให้นายอำเภอลงนามได้ถูกจับกุมในความผิดฐานร่วมกันจำหน่ายยาเสพติดให้โทษประเภท (ยาไอซ์หรือเมทแอมเฟตามีน) เป็นเหตุให้เป็นผู้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามของผู้อยู่บ้าน ตามมาตรา ๑๒ (๘) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ จึงขอหารือกรรมการปกครองเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติกรณีดังกล่าว

พร้อมนี้ กรรมการปกครองขอส่งสำเนาหนังสือตอบข้อหารือของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กรณีดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้อยู่บ้าน รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือกรรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๗๕๖ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เรื่อง หารือคุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้อยู่บ้าน โดยขอให้จังหวัดแจ้งอำเภอทราบ และถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

สำนักบริหารการปกครองท้องที่
ส่วนบริหารงานกำนันผู้อยู่บ้าน
โทร/โทรสาร ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๖-๑๔ ต่อ ๕๐๓

ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๗๕

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

เรื่อง ทหาริอกรณัผู้ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านถูกจับกุมในคดีอาญาก่อนการออกคำสั่งแต่งตั้ง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลับ ที่ อย ๐๐๑๘.๑/๘๔๐ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๕๑๒๗

ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๔

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาขอหารือ กรณั อำเภอวังน้อยได้มีประกาศอำเภอวังน้อย ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ เรื่อง กำหนดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน บ้านหันตะเภา หมู่ที่ ๓ ตำบลหันตะเภา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๗ โดยผลการเลือกผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว ปรากฏว่า นายปรัชญา พรหมจันทร์ ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมายเลข ๑ เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็น ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งต่อมาในระหว่างการเสนอออกคำสั่งแต่งตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านให้นายอำเภอวังน้อยลงนาม ได้ปรากฏ ข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๗ นายปรัชญาฯ ได้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรวังน้อยจับกุม ในความผิดฐานร่วมกันจำหน่ายยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (ยาไอซ์หรือเมทแอมเฟตามีน) โดยการมีไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยเป็นการกระทำเพื่อการค้าและก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน และทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป ซึ่งอำเภอวังน้อย พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณัผู้ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านอยู่ระหว่างถูกคุมขังตามกฎหมายจึงไม่อาจแต่งตั้งให้ ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านได้ เนื่องจากคดีมีพฤติการณ์ร้ายแรง ประกอบกับมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของ สังคมและประชาชนมีของกลางในคดีเป็นจำนวนมาก การที่ผู้ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับ คดีดังกล่าว จึงเป็นการเสื่อมเสียต่อเกียรติยศ ชื่อเสียง ความเชื่อถือ ศรัทธา ของราษฎรต่อผู้ปกครองท้องที่ เห็นควรยกเลิกผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน และประกาศให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓ ตำบลหันตะเภา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาใหม่ต่อไป โดยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพิจารณาแล้วเห็นว่า นายปรัชญาฯ ผู้ได้รับเลือก เป็นผู้ใหญ่บ้านอยู่ระหว่างถูกจับกุมในคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดก่อนการออกคำสั่งแต่งตั้ง และคดี มีพฤติการณ์ร้ายแรง จึงขอหารือกรมการปกครองเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติกรณีดังกล่าว ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

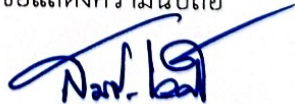
กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือก ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอในการดำเนินกระบวนการเลือก ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ เริ่มตั้งแต่ประกาศให้มีการเลือก การรับสมัคร การตรวจสอบคุณสมบัติ การลงคะแนน และการนำไปสู่การมีคำสั่งแต่งตั้ง กระบวนการดังกล่าวจึงเป็นการพิจารณาทางปกครองเพื่อจัดให้มี คำสั่งทางปกครองที่กระทำโดยนายอำเภอตามนัยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔ กล่าวคือเป็นการเตรียมการและการดำเนินการของนายอำเภอเพื่อจัดให้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านที่ต้อง ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว และเมื่อได้ผลทางการพิจารณา จากการดำเนินการดังกล่าวแล้ว นายอำเภอจึงมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านต่อไป ดังนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า หลังจากมีการประกาศผลการลงคะแนนการเลือกผู้ใหญ่บ้าน บ้านหันตะเภา หมู่ที่ ๓ ตำบลหันตะเภา อำเภอวังน้อย

/จังหวัด...

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๗ โดยนายปรัชญา ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมายเลข ๑ เป็นผู้ได้คะแนนสูงสุด แต่ก่อนที่นายอำเภอวังน้อยจะมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้าน มีข้อเท็จจริงปรากฏแก่นายอำเภอวังน้อยว่า นายปรัชญา ได้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรวังน้อยจับกุมในความผิดฐานร่วมกันจำหน่ายยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (ยาไอซ์หรือเมทแอมเฟตามีน) โดยการมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นจำนวนมากซึ่งเป็นที่สนใจของสาธารณชน หากมีการแต่งตั้งบุคคลที่มีพฤติกรรมยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นผู้ใหญ่บ้านอาจเกิดการต่อต้านในชุมชน หมู่บ้าน ไม่ยอมรับบุคคลดังกล่าวมาเป็นผู้นำ และก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธาในการปกครองและเป็นปัญหาต่อความสงบเรียบร้อยได้ ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุให้นายปรัชญา เป็นผู้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามการเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๘) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นายอำเภอวังน้อยจึงไม่อาจมีคำสั่งแต่งตั้งให้นายปรัชญา เป็นผู้ใหญ่บ้านได้ เนื่องจากหากมีการแต่งตั้งวุฒิประสงค์ของคำสั่งดังกล่าวก็ไม่มีความเป็นไปได้ และขัดต่อพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๘) ประกอบกับในกรณีนี้ก็ไม่อาจถือได้ว่า นายภาสกร คงสมบูรณ์ ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมายเลข ๒ ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน เพราะเหตุที่เป็นผู้สมัครซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเพียงคนเดียว อันเป็นเหตุให้นายอำเภอวังน้อยจะประกาศและแต่งตั้งนายภาสกรฯ เป็นผู้ใหญ่บ้านต่อไปได้ เนื่องจากการดำเนินการกระบวนการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ล่วงเลยมาจนกระทั่งราษฎรได้มาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกผู้ใหญ่บ้านแล้ว และราษฎรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านมีความประสงค์เลือกนายปรัชญา ซึ่งเป็นผู้ซึ่งขาดคุณสมบัติเป็นผู้ได้คะแนนสูงสุด กรณีเช่นนี้จึงเป็นกรณีที่นายอำเภอได้ดำเนินการกระบวนการพิจารณาทางปกครองแล้วแต่ไม่อาจมีคำสั่งได้ ย่อมเป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอที่จะต้องดำเนินการกระบวนการพิจารณาทางปกครองใหม่เพื่อจัดให้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านต่อไป ดังนั้น นายอำเภอวังน้อยต้องจัดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นใหม่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๓ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๑๓๐ และขอขยายระยะเวลาการเลือกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แต่เนื่องจากกระบวนการพิจารณาทางปกครองเพื่อที่จะมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านเป็นกระบวนการพิจารณาที่กำหนดให้ต้องประกาศให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นการดำเนินการกระบวนการเลือกผู้ใหญ่บ้านกรณีนี้นายอำเภอควรจะต้องประกาศยกเลิกกระบวนการเลือกผู้ใหญ่บ้านในขั้นตอนต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปทั้งหมดให้ประชาชนทราบก่อนแล้วจึงดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือก ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งนี้ เป็นไปตามหนังสือกรมการปกครองที่ มท. ๐๓๑๐.๒/๕๑๒๗ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ทหรือแนวทางปฏิบัติการร้องคัดค้านการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมชัย เลิศประสิทธิพันธ์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการปกครองท้องที่
ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน

โทร./โทรสาร ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๖ - ๑๔ ต่อ ๔๐๓

ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๕๐๗๗

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎาราถ์ กทม.ที่ ๑๐๒๐๐

๑ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง พหุเรือแนวทางปฏิบัติกรรองคัดค้ำนการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๑๗.๑/๒๓๒๔๕ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓

ตามที่จังหวัดขอหาหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรองคัดค้ำนการเลือกผู้ใหญ่บ้าน กรณีนำเอาผางประกาศกำหนดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่สุน เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จึงมีผู้สมัครรับเลือกจำนวน ๒ ราย คือ นายพลอย วงศ์ร้อย และนายสวาท วงศ์เทพ ซึ่งปรากฏว่านายสวาทฯ เป็นผู้ได้คะแนนสูงสุด แต่ก่อนที่นายอำเภอผางจะมีคำสั่งแต่งตั้งนายสวาทฯ เป็นผู้ใหญ่บ้าน นายพลอยฯ ได้มีหนังสือรองคัดค้ำนการเลือกต่อนายอำเภอเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ โดยกล่าวหาว่านายสวาทฯ เป็นผู้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามการเป็นผู้ใหญ่บ้าน อำเภอผางตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่า นายสวาทฯ เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้จริง จึงมีคำวินิจฉัยว่า นายสวาทฯ เป็นผู้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามการเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒(๑๑) และมีได้ และตั้งนายสวาทฯ เป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยแจ้งผลการวินิจฉัยให้นายสวาทฯ ทราบพร้อมทั้งแจ้งสิทธิการอุทธรณ์ ดังกล่าวให้ทราบด้วย ต่อมานายสวาทฯ ได้อุทธรณ์และนายอำเภอผางไม่เห็นพ้องด้วย อำเภอผาง จึงได้ส่ง คำรองคัดค้ำนของนายพลอยฯ และอุทธรณ์ของนายสวาทฯ พร้อมทั้งรายงานความเห็นและเหตุผลให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เพื่อโปรดพิจารณา ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่พิจารณาข้อเท็จจริงของอำเภอผางแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. กรณียรองคัดค้ำนของนายพลอยฯ เห็นว่า เป็นการรองคัดค้ำนเกี่ยวกับคุณสมบัติและ ลักษณะต้องห้ามการเป็นผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งการดำเนินกระบวนการเลือกผู้ใหญ่บ้านของอำเภอผาง เป็นไป โดยชอบด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือก พ.ศ.๒๕๕๑ แล้ว จึงไม่มีประเด็นที่ผู้ว่าราชการ จังหวัดคือวินิจฉัยตามข้อ ๘๘ ของระเบียบดังกล่าว

๒. กรณีการแต่งตั้งเห็นว่า แม้จะมีการลงคะแนนแล้ว แต่ก่อนที่จะมีคำสั่งแต่งตั้งนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏแก่นายอำเภอผางว่านายสวาทฯ เป็นผู้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามการเป็นผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากเป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ นายอำเภอผาง จึงไม่อาจมีคำสั่งแต่งตั้งนายสวาทฯ เป็นผู้ใหญ่บ้านได้ และย่อมถือได้ว่ามีผู้สมัครที่มี คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเพียงคนเดียวคือ นายพลอยฯ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกรณีดังกล่าว ได้มีการลงคะแนนไปแล้วการที่จะให้ถือว่านายพลอยฯ เป็นผู้ได้รับเลือกไม่น่าจะถูกต้อง ดังนั้น เพื่อให้เกิด ความสงบเรียบร้อยและเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนและการเข้าใจผิด นายอำเภอผาง ควรใช้อำนาจตาม พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๓ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๑๓๐ ดำเนินการประกาศยกเลิกการเลือกและประกาศให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นใหม่

กรมการปกครองพิจารณากรณีหรือของจังหวัดเชียงใหม่แล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. กรณีการร้องคัดค้านของนายพลอยฯ เห็นว่า การร้องคัดค้านดังกล่าวได้ ยื่นต่อ นายอำเภอ หลังจากประกาศผลการนับคะแนนแล้ว แต่นายอำเภอยังมีคำสั่งแต่งตั้ง ถือว่าเป็นการร้องคัดค้าน การเลือกผู้ใหญ่บ้านที่ยังอยู่ระหว่างดำเนินการตามขั้นตอนภายในของฝ่ายปกครอง ทั้งการร้องคัดค้าน ดังกล่าวไม่ใช่เป็นกรณีหักท้วงการวินิจฉัยบัตรเลือกในระหว่างการนับคะแนนอันเป็นกรณีที่สามารถร้องคัดค้าน ได้ก่อนที่จะมีคำสั่งแต่งตั้ง ผู้ใหญ่บ้าน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๘๙ นายพลอยฯ จึงไม่มีสิทธิร้องคัดค้าน เนื่องจากเมื่อยังมีคำสั่งแต่งตั้ง นายพลอยฯ ย่อมยังไม่เป็นผู้ถูกกระหาบกระเทือนหรือถูกโต้แย้งสิทธิและมีผู้ใช้ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย การร้องคัดค้าน จึงไม่ถือ เป็นการอุทธรณ์คำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้าน แต่อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๘๓ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ ในการพิจารณาวินิจฉัยคุณสมบัติลักษณะต้องห้ามการเป็น ผู้ใหญ่บ้าน และเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ กระบวนการเลือกให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมทั้งระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การที่นายพลอยฯ ยื่นคำร้องคัดค้านคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามการเป็น ผู้ใหญ่บ้าน ของ นายสวาทฯ ต่อนายอำเภอ คำร้องดังกล่าว จึงเป็นการร้องขอให้นายอำเภอดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งในกรณีนี้ นายอำเภอ ต้องดำเนินการหรือวินิจฉัยตามคำร้องดังกล่าว และเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็น ผู้ใหญ่บ้าน ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามการเป็น ผู้ใหญ่บ้าน เป็นหน้าที่ของ นายอำเภอที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทันทีที่ได้รับทราบข้อเท็จจริงดังกล่าว อันเป็นการแก้ไขคำสั่งทางปกครองไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือให้โต้แย้งตามกฎหมาย มาแล้วหรือไม่ โดยคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้ผลย้อนหลังหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ นายอำเภอ ต้องแจ้งให้ผลการดำเนินการให้นายพลอยฯ ทราบต่อไปด้วย

๒. กรณีการแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้าน เห็นว่า ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือก ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๑๒ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ นายอำเภอ ในการดำเนินการกระบวนการ เลือกผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ เริ่มตั้งแต่ประกาศให้มีการเลือก การรับสมัคร การตรวจสอบ คุณสมบัติ การลงคะแนน และนำไปสู่การมีคำสั่งแต่งตั้ง กรณีดังกล่าว จึงเป็นการพิจารณาทางปกครองและเป็นคำสั่งทางปกครองที่กระทำโดยนายอำเภอ ตามนัยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ กล่าวคือ เป็นการเตรียมการและการดำเนินการของ นายอำเภอ เพื่อจัดให้มีคำสั่งแต่งตั้ง ผู้ใหญ่บ้าน ที่ยังดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือก ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑ และเมื่อได้ผลทางการพิจารณาจากการดำเนินการดังกล่าวแล้ว นายอำเภอ จึงมีคำสั่งแต่งตั้ง ผู้ใหญ่บ้าน ต่อไป

ดังนั้นเมื่อข้อเท็จจริงของจังหวัดเชียงใหม่ ปรากฏว่าเมื่อมีการประกาศผลการลงคะแนนแล้ว นายสวาทฯ เป็นผู้ได้คะแนนสูงสุด แต่ก่อนที่ นายอำเภอ จะมีคำสั่งแต่งตั้ง มีข้อเท็จจริงปรากฏแก่ นายอำเภอฝ่าย ว่านายสวาทฯ เป็นผู้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามการเป็น ผู้ใหญ่บ้าน เพราะเหตุที่เป็นผู้เคย ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ นายอำเภอฝ่าย จึงไม่อาจมีคำสั่งแต่งตั้ง นายสวาทฯ เป็นผู้ใหญ่บ้านได้ เนื่องจากหากมีการแต่งตั้ง วัตถุประสงค์ของคำสั่งดังกล่าวก็ไม่มีความเป็นไปได้ และขัดต่อ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒(๑๑) โดยที่ในกรณีนี้ ก็ไม่อาจถือได้ว่านายพลอยฯ ได้รับเลือกเป็น ผู้ใหญ่บ้าน เพราะเหตุที่เป็นผู้สมัครซึ่งมีคุณสมบัติและไม่ถึงลักษณะ

/ต้องห้าม...

ต้องห้ามเพียงคนเดียว อันเป็นเหตุให้ นายอำเภอผาง ประกาศและแต่งตั้งนายพลอยฯ เป็นผู้ใหญ่บ้านต่อไปได้ เนื่องจากการดำเนินกระบวนการเลือก ผู้ใหญ่บ้าน ได้ล่วงเลยมาจนกระทั่งราษฎรได้มาใช้สิทธิลงคะแนนเลือก ผู้ใหญ่บ้าน โดยที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๓ วรรคสี่ กำหนดให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมาจากการเลือกของราษฎรส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน เมื่อข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวปรากฏว่าได้มีการลงคะแนนแล้ว โดยนายสวาทฯ เป็นผู้ได้คะแนนสูงสุด แสดงว่าราษฎรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านมีความประสงค์เลือกนายสวาทฯ มาเป็นผู้ใหญ่บ้าน ย่อมไม่อาจย้อนกลับ ไปใช้ข้อสันนิษฐานเด็ดขาดตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๓๘ ได้ ในทางกลับกัน หากข้อเท็จจริงที่ว่านายสวาทฯ เป็นผู้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามการเป็นผู้ใหญ่บ้านมาปรากฏต่อนายอำเภอ ภายหลังจากมีคำสั่งแต่งตั้งนายสวาทฯ เป็นผู้ใหญ่บ้าน อันเป็นเหตุให้ นายอำเภอต้องเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว การเพิกถอนเช่นว่านั้น ก็ห้ามผลให้ถือว่านายพลอยฯ เป็นผู้ได้รับเลือก เป็นผู้ใหญ่บ้านไม่ กรณีเช่นนี้ จึงเป็นกรณีที่นายอำเภอได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครองแล้ว แต่ไม่อาจมีคำสั่งได้ ย่อมเป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอที่ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครองใหม่ เพื่อจัดให้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านต่อไป ดังนั้น นายอำเภอผางต้องจัดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นใหม่ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔ มาตรา ๑๓ มาตรา ๘๓ และขอขยายระยะเวลาการเลือกต่อผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แต่เนื่องจากกระบวนการพิจารณา ทางปกครองเพื่อที่จะมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านเป็นกระบวนการพิจารณาที่กำหนดให้ต้องประกาศให้ประชาชน ทราบอย่างต่อเนื่อง เพราะฉะนั้น การดำเนินกระบวนการเลือกผู้ใหญ่บ้านกรณีนี้ นายอำเภอควรต้องประกาศ ยกเลิกกระบวนการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ในขั้นตอนต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปทั้งหมดให้ประชาชนทราบก่อน แล้วจึงดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือก ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

๒

(นายมงคล สุระสังข์)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการปกครองท้องที่
ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน
โทร./โทรสาร ๐-๒๖๒๕-๘๓๐๖ -๑๔ ต่อ ๔๐๓,๔๐๔